

Stjärnhimlens Tio-i-topp 2010

10. Vesta genom nålsöga

Asteroiden Vesta är lätt att se med en fältkikare under våren i stjärnbilden Lejonet. Den står i opposition den 18 februari med magnituden +6,1. På kvällen den 16 februari går Vesta genom ett nålsöga (22,5 bågminuter brett) när den passerar mellan stjärnorna Algieba (Gamma Leonis) och 40 Leonis. Asteroiden får besök av rymdsonden Dawn 2011.

9. Sidbyte mellan jättar

Jupiter passerar himmelsekvatorn och får tillfälligt nordlig deklination den 8 juli medan Saturnus passerar ekvatorn den 8 september och får sydlig deklination. Saturnus blir nordlig igen först år 2026 medan Jupiter är sydlig redan 31 juli i år. Den blir dock nordlig på nytt den 5 februari 2011 och förblir så fram till 22 september 2016.

8. Jupiter – du store!

När jätteplaneten Jupiter står i opposition den 21 september är den ovanligt stor i teleskopet: 49,9 bågskunder i diameter. Så stor var den senast år 1963 och nästa gång blir 2022.

7. God jul! En månförmörkelse!

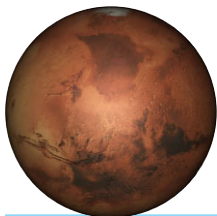
Den 21 december kommer en tidig julklapp: en total månförmörkelse. Den drar igång kl 07.32 och är total mellan kl 08.40 och 09.54. Tyvärr går månen ned redan kl 08.55 (Norrköpings horisont).

6. Perseider på perfekt himmel

Meteoriskuren Perseiderna når i år maximum natten mellan 12 och 13 augusti (ZHR 100 meteoror/timme). Eftersom det är nymåne bara några dagar innan kan vi äntligen räkna med mörk himmel.

5. Jupiter och Uranus gör en trippel

Förra året var Jupiter och Neptunus involverade i en trippelkonjunktion. I år är det Jupiter och Uranus tur. Jupiter passerar söder om Uranus i stjärnbilden Fiskarna den 6 juni (avstånd endast 28 bågminuter), 22 september (53 bågminuter) – de båda planeterna står i opposition den 21 september! – och 2 januari 2011 (34 bågminuter).

4. Mars dominerar i vinter

Mars härskar i vintermörkret när den iögonfallande rödaktiga planeten rör sig

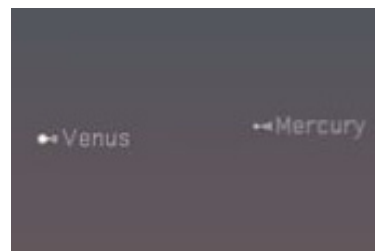
i stjärnbilden Kräftan. Mars står i opposition den 29 januari (den är närmast jorden redan den 27:e) med magnituden $-1,3$ och en diameter på 14,1 bågsekunder. Inte den bästa oppositionen, men nästa, i mars 2012, blir faktiskt sämre (magnitud $-1,2$ och diameter 13,9").

3. Hartley touchar dubbelhoppen

Kometen 103P/Hartley är dubbelt intressant. Den passerar relativt nära jorden (0,12 AE eller 18 miljoner kilometer) den 20 oktober och beräknas då nå magnitud +5 och alltså knappt vara synlig för blotta ögat om himlen är mörk. Under oktober rör sig Hartley genom stjärnbilderna Cassiopeja, Perseus (touchar dubbelhoppen den 8:e), Kusken (nära Capella den 18:e) och Tvillingarna. Dessutom får 103P/Hartley besök av rymdsonden Deep Impact den 11:e. En annan komet, C/2009 R1 (McNaught) når magnitud +3 eller +4 i månadsskiftet juni/juli men är då svårobserverad i Kusken/Tvillingarna.

2. Venus guidar till Merkurius

Mellan 1 och 10 april står den ljusa Venus och Merkurius inom $4,0^\circ$ från varandra på kvällshimlen i väster. Närmaste är de 3–5 april då avståndet är $3,0^\circ$. Bättre guide till att se Merkurius lär man knappast få! Att notera: ingen egentlig konjunktion inträffar mellan planeterna under denna tid.

1. Roma släcker Delta Ophiuchi

Asteroiden (472) Roma av magnitud +13,5 ockulterar natten mellan 8 och 9 juli omkring klockan 23.57 Delta Ophiuchi, magnitud +2,7. Stjärnans magnitud droppar ned till +13 under 5–6 sekunder. Ockultationen kan ses i delar av Småland, Skåne och Blekinge. Osäkerhetsmarginalen gör att den också eventuellt kan synas i bland annat södra Östergötland.

+1. Saftig solförmörkelse efter nyår

Den 4 januari 2011 syns en partiell solförmörkelse i Sverige (utom den allra nordligaste delen). I Norrköping har den redan börjat när solen går upp kl 08.44 och slutar kl 11.02. Som störst är den kl 09.39 då 84,5% av soldiametern (eller 78,4% av ytan) är förmörkad. Wow!

